

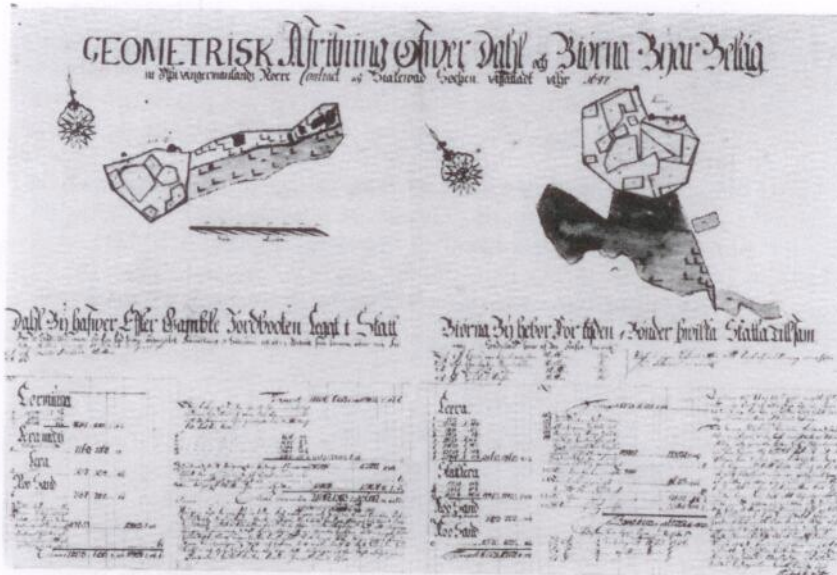
Björna by

Byn räknades som sockencentra från den tid Björna blev egen socken. Andra samhällen som Björna stationssamhälle och Långviksmon gör nu med en viss rätt anspråk på detta epitet. Björna by är dock kyrkby och därmed församlingens centralort. Dess äldre historia visar en viss stabilitet som en genuin bondby. Under det stora nordiska kriget led byn svårt med flera ödehemman som följd, men den repade sig snart och återtog sin plats som en av de folk-tätaste i socknen.

Den äldsta kartan över Björna by upprättades år 1646 av lantmätare Jacob Christopherson Steenklyft. Han kartlade även de andra sex byarna i socknen.

Björna by hade då tre gårdar, vilka låg på den s. k. Hammarn, och sammanlagt skattades för 1 mantal 8 seland (32 seland). I byn såddes 10 15/16 tunnland med säd. Från lägdorna skördades fyra lass hö och från ängarna 10 lass. Byn hade bra mulbete, timmerskog och kvarnställe samt laxfiske. Svedjande förekom i ringa omfattning.

År 1697 upprättade lantmätare Christopher Christopherson Mört ävenledes en karta med kartbeskrivning över Björna by (se foto). Då fanns i byn fyra åboar - Christian Christiansson, Christoffer Samuelsson, Erik Larsson och hustru (änkan) Brita. Av kartbeskriv-

Lantmätare Christoffer Christopherson Mörts karta över Björna by 1697. Vänstra delen av kartan upptar Dahls by i Själevad.

ningen framgår följande: Änglet vid Lillån översvämmas varje år, så att höet flyter bort. Till denna by finns timmer, takved, järtzell (gårdsgårdsvirke), stör, näver, bark, löv och mulbete. Ut i gamla tider har byamännen fiskat i de sjöar, som ligger uppe i fjällbygden, och därvid blivit välsignade med en myckenhet av gäddor och abborrar till salu. Men nu för tiden finns inget mera fiskevatten till byn, undantagandes att byamännen med nät fångar abborrar och gäddor i Hundsjön och Hunwattne (Stattjärn?). Lax (fiskas) sommar, höst och vinter men knappast till husbehov. Förf. anm. med lax kan lantmätaren mena laxöring. Flera laxvatten finns inte till denna by. Akern är på c:a 12 tunnland och ängen inom åkerhagen c:a 47 tunnland. Byn ligger uppe i fjällbygden, och jorden är av lera. Man skattar smör och ost. Det är mycket frostlänt. Husen, hölador och gårdsgårdar är goda. Av åkerjorden trädes tredjedelen vart 3:e år.

Följande husdjur finns:

Litt. A.	5 kor,	1 ungnöt,	10 får,	1 häst
» B.	5 »		4 »	1 »
» C.	4 »	4 getter,	4 »	1 »
» D.	2 »			1 »

Som exempel på förmögenhetsförhållandena kan nedanstående förteckning över taxerade förmögenheter i kyrkbyn från år 1800 få utgöra ett exempel.

Förmögenhet i fastighet

Nr 1.	Bonden	Mårten Persson	15/96 mant.,	562 daler	24 sk. sp.
	»	Per Mårtensson	15/192 »	152 »	15 »
	»	Erik Mårtensson	15/192 »	281 »	12 »
Nr 2.	»	Per Jonsson	15/98 »	532 »	24 »
	»	Jon Jonsson	15/96 »	562 »	24 »
Nr 3.	»	Hans Salomonsson	15/96 »	562 »	24 »
	»	Jon Persson	15/96 »	562 »	24 »
Nr 4.	»	Fredric Ersson	15/96 »	562 »	24 »
	»	Jon Andersson	15/96 »	562 »	24 »
Kapellpredik. Själander			1/12 »	300 »	- »

Exempel på skatter år 1801 i Björna by

Uppbördslängd år 1801 å uppskattningsmedel och mantalspengar:

	Skatt			Mantalspengar		
	Daler	Skilling	Runst.	Daler	Skilling	Runst.
Mårten Persson	10			31		2
Per Mårtensson	2	21	9	36		
Erik Mårtensson	6	22		9		4
Per Jonsson	9	12		39		2
Jon Jonsson	10			42		11
Hans Salomonsson	11			35		2
Jon Persson	10	16		43		7
Fredric Ersson	9	16		1		
Jon Andersson	6	20		7		
Kap.pred. Själander	3	1	12			39

Så några 1700-talsbönder:

Nr 1. Bonden Christian Christiansson, f. 1652 i Finland, gift med Anna Johansdotter, f. 1657 i Björna. Hemmanet övertogs av sonen Johan Christiansson, f. 1683, gift med Brita Pärsdotter, f. 1678 från Nävertjäl. Deras son Pär Johansson, f. 1713, övertog sedan hemmanet. Han var gift med Cherstin Christoffersdotter.

Nr 3. Bonden Hans Salomonsson, f. 1703. Hemmanet övertogs av sonen Salomon Hansson, f. 1726, och därefter av dennes son Hans Salomonsson, f. 1759, d. 1843, vilken var gift med Stina Johansdotter, f. 1757, d. 1815. Deras son Salomon Hansson, f. 1787, blev betrodd kommunalman i Björna under 1800-talets förra hälft.

27.

285

*Johan
rostafer
Ling af
Byändan*

KONGL. MAJ:TS
TILL SVERIGE OCH NORRIGE,
MIN ALLERNÄDIGSTE
ÖFNINGS OCH HERRES
TROTJENARE, HÄRADSHÖFDING

24.SCH

[Blot]

ÖFVER
NORRA ANGERMANLAND,
JOHAN MUNCK AF ROSENSCHÖLD

*Lofvarende
Johan
Munck af
Rosenschöld
1250
1250*

Det vederligt: Att De Ett Tusende Åtta Hundrade
Sju, den 30 April
förrättade Lagtima vintar Ting med Sjä.
ordning Tingslag uti NO, anmälde
Johan Johansson det
då Skide måtte blifva beviljad å Skattehemmanet No
och Freffersöckels Island, Byändan, som
än genom Afhandling af den 26 Marsch 1821 sig
svat utaf Pehr Petersson och Hustru
och hvar Eys dotter emottit 18 pr.
ting af 1111 Örtserader 5 sm 4 rik
20, alltså öfverfördes till
är, enligt ofvannämd af
deling.

och allbenkfund af Lagfarts-Protocolleterne inhämtades, det
ade Fång wid Trenne Ordinarie Ting Uppbud blifvit be
, nemligen den 30 April 1821 och 3 Decem.
1821 samt 30 April 1822

Kongl. Fbrordningen den 13 Junii 1800 påbudne allmän
lysning i Soekne-Kyrkorna, samt Anslag å Rättens dörr
gått, utan något under Laga Ståndstiden anmält Lagligt
er: Fördensfull, och i förmågo af I och IV Cap. Jordba
1, samt Högst återopade Kongl. Fbrordning, pröfvade
ned Råmden skäligt döma till Fasta, samt förklara Jo
han Johansson för rätter och laglig

Egare till N° 2, $3\frac{3}{4}$ Seland i Björna
, med allt hwad derunder nu lyder, eller fram-
deles enligt Lag tillvinnas kan; Och fördrifte sig ej någor detta
Laga Fång klandra, eller annorledes deruti intrång göra, wid
Bot, som för Domqval.

De ärlige och beskedlige Män, som med mig i Rätten sutto,
finnas främst i Domboken antecknade, och äro faste Wittenen
hårtill.

Till yttermera wiso hafwer Jag detta med egen hand un-
derskrifwit, samt så wäl med Håradets Sigill, som mitt eget
anborna Sköldemärke bekräftat, som skedde å tid och ort som
ofivan skrifwit står.

På Håradets, Rättens wagnar

J. Munck af Rosenwåld

Lagfartsprotokoll från 1822 varvid Johan Johansson beviljades lagfart å skatte-
hemmanet nr 2, $3\frac{3}{4}$ seland i Björna, vilket han förvärvat av Pehr Pehrsson och
hans hustru för 1.111 riksdaler fem skilling och fyra runstycken banko.

KONGL. MAJ:TS
TILL
SVERIGE OCH NORRIGE,
MIN ALLERNÄDIGSTE
KONUNGS OCH HERRES
TROMAN,
LAGMAN OCH HÄRADSHÖFDING

öfver
Ångermanlands Norra Domfaga,

J A G

JOHAN MUNCK AF ROSENSCHÖLD,

Ångermanlands Norra Domfaga
Ångermanlands Norra Domfaga

Gör vederligt: Att år 1836 den 1de December^{er} då jag för-
rättade Lagtima ~~Häste~~ Ting med ~~J. S. W. A. S. S.~~ Tinglag uti
~~Stenörsbygdens församling~~ kom för mig och sittande Rätt
Erik Andersson af Björna och hans hustru
Ulrika Abrahamsdotter i hemmanet nr 2 i Björna
med anmälan att erhålla Fasta och Sköte uppå
hemmanet nr 2 i Björna
Söder i Åland^{er} No 2
Som de sig förvärfvat genom Afhandling den 23de April
1835 af Johan Jakobson af Björna och hustru
Christina Eriksdotter för en Summa af Ett
Tusender Sjuhundredertjuttio
och nio riksdaler, 86re öre och
öfverflög till hemmanet nr 2 i Björna
med flere milskors uppfyllanden.

Ångermanlands Norra Domfaga
Ting i köpet No 2 i Björna
Erik Andersson af Björna

Första sidan av lagfartsprotokoll från 1836 för Erik Andersson och hans hustru Ulrika Abrahamsdotter å hemmanet nr 2 i Björna.

